

Yttrande över remiss från Skogsstyrelsen avseende föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen (2020/1011)

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) ser positivt på att Skogsstyrelsen tar en tydligare del i de komplicerade frågor som berör skogsbruk och renskötsel. SLU anser att samrådsprocessen i Skogsvårdslagen (att jämföra med samplaneringsprocessen i FSC) ska äga rum inom hela renskötselområdet, alltså även på samebyarnas vinterbetesareal. SLU anser att samrådsprotokoll ska föras och undertecknas av båda parter samt att Skogsstyrelsen ska ha tillgång till protokollen för att kunna handlägga avverkningsärenden och för att kunna följa upp att hänsyn tas.

Samebyarna har upprättat Renbruksplaner (RBP), vilka bör utgöra underlag för samråd och hänsyn. SLU ser gärna att nyttan med RBP för både skogsbruket och samebyarna lyfts fram.

SLU vill även trycka på vikten av att lyfta landskapsperspektivet kopplat till rennäringen. Landskapsperspektivet omnämns när det gäller naturhänsyn/skyddszoner men inte när det gäller hänsyn till rennäring.

SLU instämmer med alla punkter som avser förenklingar av plantantalskrav. SLU är också positiv till de förenklingar och förtydliganden som föreslås angående främmande trädarter. Den enda detaljen är att sibirisk lärk bör vara med i tabellen som anger lämpliga förnygringsträdslag. SLU är dock kritisk till motiveringen för förslaget att minska förbudsavståndet kring naturvårdsområden för plantering av främmande trädslag.

SLU är också positiv till att Skogsstyrelsen har tagit till sig nya forskningsresultat om trädslagsval, plantantal och rumslig fördelning av huvudstammar. Som ett

exempel på positiva förändringsförslag kan nämnas förslaget att minska antalet ståndortsindexklasser för minsta antal huvudplantor.

Specifika synpunkter

SLU har följande specifika synpunkter:

A.1.5 Samråd inom renskötselns året-runt-marker

”För att förtydliga tillämpningen av 4 kap. 3 § har det i föreskriften lagts till en skrivning om att tillfälle till samråd alltid ska beredas om avverkning sker för att bygga skogsbilväg. I syfte att förenkla läsbarheten har innehållet i bestämmelsen också disponerats om.”

Bra förslag som SLU stödjer.

A.1.7 Hänsyn till rennäringsen

Från sammanfattningen: - att det allmänna rådet till 31 § skogsvårdslagen kompletteras med att vid förnygringsavverkning i hänglavsbärande skog bör trädsamlingar sparas inom och/eller i anslutning till hygget som spridningskällor för hänglav.

Här behövs en precisering av vad en trädsamling är. (t.ex. 10-15 träd eller areal 0,5 ha per 10 ha hygge). SLU skulle gärna gå vidare och undersöka lämplig omfattning.

Från sammanfattningen: - att det allmänna rådet till 31 § skogsvårdslagen också kompletterats med att det bör undvikas koncentration av större sammanhängande arealer med främmande trädarter. Inom flyttled, rastbete, vid svåra passager samt i särskilt värdefulla marklavsområden bör användning av främmande trädarter inte ske samt att på andra för rennäringsen värdefulla marker bör främmande trädarter endast användas i begränsad omfattning,

Samebyarna påpekar ofta att skogsbruket diskuterar och ser på det enskilda beståndet medan samebyarna ser på var beståndet ligger i landskapet. Vikten av att beakta åtgärder med ett landskapsperspektiv behöver lyftas. För samebyarna är det viktigt att inte främmande trädarter påverkar möjligheten att vandra mellan betesområden och att de inte påverkar tillgång till bete (mark- och hänglav och vintergröna växter).

A.2.5. Hänsyn till rennäring

Från sammanfattningen: - att det i de allmänna råden till 31 § skogsvårdslagen anges att det även vid svåra passager är särskilt viktigt att hänsyn tas.

Detta är en viktig förbättring som SLU stödjer.

B.2.3 Samråd inom renskötelsns året-runt-marker

Från sammanfattningen: - att ett samråd bör ske även utanför året-runt-markerna på motsvarande sätt som anges i 4 kap. 4 § Skogsstyrelsens föreskrifter samt tillhörande allmänt råd,

Under rubriken B.2.3 beskrivs även att *"Skogsstyrelsens bedömning är att de föreslagna föreskriftsändringarna inte kommer att medföra ökad tidsåtgång eller kostnader för vare sig skogsägare eller samebyar."*, men det finns ingen beskrivning eller beräkning av vad kostnaderna blir för samråd utanför året-runt-markerna.

Konsekvenserna av samråd utanför året-runt-markerna beskrivs inte närmare i texten. SLU stödjer dock att samråd bör äga rum inom hela renskötelsesområdet inte bara inom året-runt-markerna, samebyarna bör också ges stöd och resurser för att kunna genomföra samråd. Den tid renskötselföretagen lägger på att förbereda och delta i samråd bör ersättas, då detta innebär att de inte kan arbeta med renskötselrelaterade arbetsuppgifter. I samråden bör samebyarnas renbruksplaner användas som stöd för att underlätta kommunikationen och förståelsen för hur renskötseln använder betesmarkerna.

B.3.1 Konsekvenser för skogsbruksföretag

Sibirisk lärk listas i tabell som ett inhemskt trädslag och forskning har visat att produktionen hos detta trädslag är lika bra eller bättre än många av de andra träarterna i tabell 9 som anses ge tillfredställande produktion. Därför anser SLU att sibirisk lärk bör listas i tabell 9 för ståndortstyperna medelgod och bättre med markfuktighetsklass frisk eller fuktig/blöt.

B.5.2 Konsekvenser för renskötselföretag

"Ändringsförslaget med ett förtydligande om när en sameby kan ha ansetts ha beretts tillfälle till samråd och att samebyn ska ha skälig tid på sig att reagera på erbjudandet bedöms inte leda till någon fördyring eller större tidsåtgång för renskötselföretagen. I och med att kraven på hur ett erbjudande om samråd ska se ut har förtydligats så får samebyn tillgång till ett tydligt material för att ta ställning till samrådserbjudandet och får också skälig tid till att reagera på erbjudandet."

I samråden bör samebyarnas renbruksplaner användas som stöd för att underlätta kommunikationen och förståelsen för hur renskötseln använder betesmarkerna.

B.6.1.1 Inga främmande trädarter intill känsliga landmiljöer

SLU är kritisk till motiveringen till den drastiska minskningen av förbudsavståndet till nationalparker och naturreservat för användning av främmande trädslag. Orsaken till förbudsavståndet är risken för spridning av främmande trädslag till känsliga områden och det är inte visat att ett förbudsavstånd om 100 m är tillräckligt för att garantera detta. SLU anser att *”förbudsavståndet skulle omfatta orimligt stora arealer produktiv skogsmark”* inte är tillräcklig motivering och att det behöver visas att ett förbudsavstånd på 100 m signifikant minskar spridning av främmande arter till känsliga områden.

B.6.2.2. Hänsyn till rennäringen vid beståndanläggning

Från sammanfattningen: - att det förtydligas vilken den högsta markpåverkan markberedning bör ske med inom olika markvegetationstyper samt att markberedningens riktning inte ska påverka så att framkomligheten försvåras vid flyttning och samling av renar.

”Ändringsförslag i allmänna råd till 31 §: Markberedning som behövs för att trygga återväxten av skog bör ske med minsta möjliga påverkan på marker med lavinslag. På marker där lavar täcker 10 – 25 procent av bottenskiktet bör markberedning påverka högst 40 procent av markytan. På marker där lavar täcker mer än 25 procent av bottenskiktet bör markberedning påverka högst 20 procent av markytan. När markberedning utförs bör den om möjligt ske med en riktning så att framkomligheten vid flyttning och samling av renar inte försvåras.”

Är det definierat hur stora ytor det rör sig om? Det är viktigt att avverkningar och efterföljande markberedning inte avsiktligt delas upp i mindre enheter, alternativt slås ihop till större enheter, på ett sätt som gör att hänsyn till lavförekomst inte behöver tas. Det bör också inrättas ett uppföljningssystem som mäter andel påverkad lavmark.

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Göran Ståhl vid fakulteten för skogsvetenskap efter föredragning av koordinator Linda Ferngren. Innehållet har utarbetats av professor Urban Nilsson vid institutionen för sydsvensk skogsvetenskap, universitetslektor Emma Holmström vid institutionen för sydsvensk skogsvetenskap, universitetslektor Karin Hjelm vid institutionen för sydsvensk skogsvetenskap, forskare Anna Skarin vid institutionen för husdjurens utfodring och vård, professor Birgitta Åhman vid institutionen för husdjurens utfodring och vård samt forskare Per Sandström vid institutionen för skoglig resurshushållning.

Göran Ståhl

Linda Ferngren